

Wegwijzer Cultuurparticipatie

Maart 2020

**K^L
AC**

Wegwijzer Cultuurparticipatie

Samen met onze partners werkt LKCA voor cultuur op school, in de vrije tijd en in zorg en welzijn. Met meer kennis en inzicht vergroten we de impact van cultuureducatie, cultuurparticipatie en cultuurbeleid. We doen dit zowel lokaal, provinciaal als regionaal. De diverse mogelijkheden voor ondersteuning op het gebied van cultuurparticipatie hebben we voor je op een rij gezet.

Regionale netwerken Cultuurparticipatie

In steeds meer provincies organiseert de provinciale ondersteuningsorganisatie regionale netwerkbijeenkomsten voor adviseurs / coaches op het gebied van cultuurparticipatie. Tijdens deze bijeenkomsten worden specifieke thema's en vraagstukken met elkaar gedeeld. Het LKCA kan een bijdrage leveren aan het faciliteren van de regionale netwerkbijeenkomsten. Daarnaast biedt het LKCA actuele en inhoudelijke informatie die aansluit bij wat er in de regio speelt en waar de behoeften van het regionale netwerk Cultuurparticipatie liggen.

Meer informatie? Neem contact op met Nicole Stellingwerf via nicolestellingwerf@lkca.nl of 030 711 5185.

Amateurkunstverenigingen

Het LKCA kan jullie op verschillende helpen bij o.a. het ondersteunen van cultuurverenigingen en/ of stichtingen.

- [Samen Slim Deelnemers Werven](#) is een cursus ontwikkeld voor provinciale en lokale adviseurs van amateurkunst om de cultuuraanbieders in de regio te helpen bij het werven van leden en beoefenaars. Het LKCA biedt gratis trainingen aan voor adviseurs om cursusleider te worden.
- Het LKCA is als partner betrokken bij de [Rabobank Verenigingsondersteuning](#) en geeft advies hoe je als lokale ondersteuner betrokken kunt zijn. En hoe de Rabobank Verenigingsondersteuning aanvullend kan zijn op de ondersteuning die jij al biedt.
- De publicatie [Vereniging in Verandering](#) is een inspiratiebron voor verenigingen en ondersteuners. De voorbeelden gaan over verenigingen die voor uitdagingen stonden en hoe ze een transitie hebben doorgemaakt.
- Op de [website van LKCA zijn tools verzameld](#), met verwijzingen naar de websites van de aanbieders, op het gebied van ledenwerving, financiën, vrijwilligersbeleid, projectplannen en omgang met verschillende doelgroepen.

Meer informatie? Neem contact met Matthijs Beerepoot via matthijsbeerepoot@lkca.nl of 030 711 5184.

Kunst en cultuur in het sociale domein

Kunst kan een belangrijke rol spelen bij het aanpakken van sociale maatschappelijke vraagstukken. In het sociaal domein worden kwetsbare personen, groepen en wijken begeleid en ondersteund. Het inzetten van kunst en cultuur kan de strijd tegen eenzaamheid doorbreken en voorkomen en het bevordert de sociale cohesie. Inclusief denken en handelen is hierbij het uitgangspunt.

Het LKCA stimuleert gemeenten om meer te doen met [kunst en cultuur in het sociale domein](#). Daarnaast participeert het LKCA in diverse landelijke netwerken met vertegenwoordigers uit andere sectoren, haalt kennis op en deelt dit met het veld van cultuurparticipatie middels bijeenkomsten en publicaties, zoals:

- [Kunst op Recept](#): handreiking om mensen met psychosociale problematiek zich weer beter te laten voelen doordat ze via de huisarts kunstzinnige activiteiten aangeboden krijgen.
- [Kom erbij! Met kunst en cultuur](#): handreiking over inzet van kunst en cultuur tegen eenzaamheid.
- [Ga samen voor oud!](#): professionals uit kunst en zorg over succesvolle samenwerking.
- [Nooit te oud voor cultuur](#): een handreiking voor beleidmakers.
- [Culturele interventies voor volwassen statushouders](#): verkennend onderzoek naar werkzame elementen.

Meer informatie? Neem contact op met Claudia Marinelli via claudiamarinelli@lkca.nl of 030 711 5135. Of met Angela van Dijk via angelavandijk@lkca.nl of 030 711 5100.

Combinatiefunctionarissen en cultuurcoaches (bruggenbouwers)

De [regeling Combinatiefuncties](#) die in 2019 is aangepast, maakt het mogelijk om naast de verbinding tussen cultuur en primair onderwijs om ook te werken op de verbinding met andere domeinen, zoals zorg en welzijn. Hiermee kan het aantal buurtsport- en cultuurcoaches uitgebreid worden en kunnen de functionarissen breder worden ingezet. In het [webinar en de flyer 'Nieuwe kansen voor buurtsportcoaches en cultuurcoaches'](#) hoor en lees je meer over de nieuwe doelstellingen en belangrijke veranderingen. Het LKCA verzorgt samen met de Vereniging Sport en Gemeenten en het Kenniscentrum Sport de landelijke ondersteuning van de combinatiefunctionarissen. Daarnaast organiseren we leergemeenschappen en netwerkdagen voor cultuurcoaches. Cultuurcoaches kunnen lid worden van de online community op LinkedIn en Facebook waar deelnemers informatie en ervaringen met elkaar kunnen uitwisselen, contacten opbouwen en faciliteert het LKCA om een verdiepingsslag te maken.

- In de handreiking ['Bruggenbouwers in Cultuur'](#) laten we zien hoe de functie van bruggenbouwer er in de praktijk uitziet en vind je verschillende functieprofielen, van energieke cultuurscout tot cultuurmakelaar met een sociaal hart. Door het invullen van het rolleninstrument krijg je inzicht in de mogelijke rollen die bruggenbouwers in de cultuur (zouden kunnen) vervullen.
- Hoe krijg je als gemeente zicht op de inzet en het effect van de cultuurcoach? In de publicatie [Zicht op Cultuurcoaches](#) maak je in vier stappen een plan voor de monitoring en evaluatie van de cultuurcoach(es) in jouw gemeente.

Meer informatie? Neem contact op met Marian van Miert via marianvanmiert@lkca.nl of 030 711 5145. Of met Nicole Stellingwerf via nicolestellingwerf@lkca.nl of 030 711 5185.

Cultureel Vermogen

Cultureel Vermogen: een nieuwe, praktische kijk op de betekenis van cultuur voor de samenleving. Niet de vraag wat cultuur is staat centraal, maar wat cultuur doet. Daardoor verandert ook het perspectief op cultuureducatie en -participatie.

Onze samenleving verandert steeds sneller, ook cultureel. Om daarmee goed om te kunnen gaan is het van belang dat we elkaar cultureel begrijpen. Daarvoor hebben we cultureel vermogen nodig: het vermogen om elkaar cultureel te verstaan.

Meer informatie? Neem contact op met Jan van den Eijnden via janvandeneijnden@lkca.nl of 030 711 5158.

Onderzoek op maat

Het LKCA biedt een brede waaier aan onderzoeken gericht op cultuurparticipatie.

- De [Monitor Amateurkunst \(LKCA, 2017\)](#) geeft een beeld van beoefening en beoefenaars van kunstzinnige en creatieve activiteiten in de vrije tijd. Om meer te weten te komen over amateurkunstparticipatie per regio kan de Monitor Amateurkunst per provincie op maat worden gemaakt. Daarmee dient het als een goed startpunt om het gesprek over amateurkunstondersteuning aan te gaan. De monitor wordt in 2020 herhaald.
- De [Verenigingsmonitor \(LKCA, 2018\)](#) gaat over de huidige stand van zaken over de organisatiekracht, het artistiek aanbod en de maatschappelijke oriëntatie van verenigingen en stichtingen. De behoeftes en uitdagingen van het verenigingsleven kan per provincie in kaart worden gebracht en gepresenteerd aan de hand van een Verenigingsmonitor op maat.
- Het LKCA doet ook onderzoek naar de [arbeidstevredenheid van professionals](#) in de buitenschoolse kunsteducatie en cultuurparticipatie. Met de resultaten van het onderzoek leveren we een bijdrage aan het zichtbaar maken van kunstdocenten en artistiek begeleiders en aan het ontwikkelen en verbeteren van beleid voor deze beroepsgroepen. De publicatie die in 2020 verschijnt, dient als input voor lokale en regionale bijeenkomsten voor kunstprofessionals die willen werken aan de verbetering van hun arbeidssituatie. Het LKCA kan ondersteunen bij het organiseren van een inspiratiebijeenkomst voor professionals.

Meer informatie? Neem contact op met Arno Neele via arnoneele@lkca.nl of 030 711 5107.

Landelijke promotie

Programma Cultuurparticipatie

Met het programma Cultuurparticipatie biedt minister Van Engelshoven iedereen gelijke kansen om deel te nemen aan het culturele leven: *De ambitie is om een bijdrage te leveren aan het vergroten van de actieve deelname aan het culturele leven door kinderen, jongeren en volwassenen. Speciale aandacht gaat uit naar groepen die hierbij drempels ervaren (van verschillende aard).* Het programma Cultuurparticipatie kent drie sporen:

1. Subsidie: de aanloopregeling [Samen Cultuurmaken Verbreden 2020](#) en de meerjarenregeling 2021-2024 rolt het Fonds voor Cultuurparticipatie uit.
2. Kennisdeling: het monitoren en evalueren van het programma en het uitwisselen van kennis daarover door het LKCA, zie [Programma Cultuurparticipatie](#).
3. Communicatie: [iktoon](#), een landelijke bewustwordingscampagne om de zichtbaarheid van de inclusieve cultuurbeoefening te vergroten door het ministerie van OCW, FCP en LKCA.

Meer informatie? Neem contact op met Marlies Tal via marliestal@lkca.nl of 030 711 5170

Iktoon

[Iktoon](#) is de grootste kunstmanifestatie van Nederland en heeft als doel de waardering en de toegankelijkheid van cultuurparticipatie te vergroten. [Iktoon](#) maakt amateurkunst in al zijn diversiteit zichtbaar en nodigt uit om mee te doen. De ambitie is om op een laagdrempelige manier alle inwoners van Nederland te activeren om mee te doen, met name mensen met een afstand tot cultuurbeoefening. Het verbinden van creatieve activiteiten onder de [iktoon](#)-vlag is de kans om die ambitie te verwezenlijken. [Iktoon](#) zoekt mensen die hun regio goed kennen, een coördinerende rol kunnen vervullen en willen ontdekken hoe [iktoon](#) kan bijdragen om doelen op het gebied van zichtbaarheid, verbinding en inclusie te bereiken.

Wat kan iktoon voor je betekenen? Zichtbaarheid in een landelijke campagne, waaronder (social) media-aandacht, pr ondersteuning (o.a. promotiematerialen, persberichten en toolkits), netwerk en kennisdeling.

Meer informatie? Neem contact op met Karlijn Vriend via info@iktoon.nl of 06 2221 8312

CultuurDeelJe

[CultuurDeelJe](#) is een sectorbrede campagne voor cultuur die in 2017 in het leven is geroepen als instrument voor politieke beïnvloeding. Doel van de campagne is meer aandacht voor cultuur in verkiezingsprogramma's en coalitieakkoorden en meer geld voor cultuur in gemeenten en provincies. Daarnaast maken we best practices van gemeentelijk beleid op het gebied van cultuurparticipatie zichtbaar, maar ook de waarde wat het met de individu doet en voor de lokale samenleving. Het LKCA ondersteunt lokale en provinciale belangenbehartigers in hun werkzaamheden. Zij kunnen bijvoorbeeld het [Handboek belangenbehartiging](#) raadplegen. Of deelnemen aan de jaarlijkse lobbytrainingen die het LKCA organiseert.

Meer informatie? Neem contact op met Bas Verberk via basverberk@lkca.nl of 030 711 5183.

Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst

Het Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst (LKCA) wil ervoor zorgen dat iedereen goede cultuureducatie krijgt (op school én in de vrije tijd) en dat iedereen kan meedoen aan culturele activiteiten.

LKCA | Lange Viestraat 365 | Postbus 452, 3500 AL Utrecht | +31 30 711 51 00 | www.lkca.nl | info@lkca.nl